

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مبانی هنرهای تجسمی

رشته‌های گرافیک - سینما - طراحی و دوخت - صنایع دستی - چاپ دستی - نقاشی -
نمایش - نقشه‌کشی معماری - مرمت آثار فرهنگی - پشتیبانی صحنه - انیمیشن

گروه تحصیلی هنر

زمینه خدمات

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۳۴۳۱

حسینی‌راد، عبدالمجید	۷۳۰
مبانی هنرهای تجسمی/مؤلف: عبدالمجید حسینی‌راد. - تهران: شرکت چاپ و نشر	م ۵۸۸ ح
کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۱.	۱۳۹۱
۱۷۶ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۳۴۳۱)	
متون درسی کلیه رشته‌ها گروه تحصیلی هنر، زمینه خدمات.	
برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا: کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های	
درسی رشته گرافیک دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش وزارت	
آموزش و پرورش.	
۱. بیکتراشی. الف. ایران. وزارت آموزش و پرورش. کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف	
کتاب‌های درسی رشته گرافیک. ب. عنوان. ج. فروست.	

همکاران محترم و دانش‌آموزان عزیز:

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش، ارسال فرمایند.

پیام‌نگار (ایمیل) info@tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت) www.tvoccd.sch.ir

این کتاب طی سال‌های تحصیلی ۸۱-۸۲ و ۸۲-۸۳ در ۲۸ هنرستان از ۵ استان کشور که به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شده‌اند توسط ۳۱ نفر هنرآموز از دیدگاه اصول یاددهی و یادگیری و ۱۱۸ نفر از هنرجویان از دیدگاه قابلیت یادگیری و فهم مطالب و ۱۰ نفر از متخصصان موضوعی از دیدگاه صحت مطالب و به‌روز بودن آن در یک فرآیند تعاملی و عملیاتی میدانی اعتباربخشی شده است و نتایج آن در این کتاب اعمال گردید از همکاری این عزیزان تشکر و قدردانی می‌نماید.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش

نام کتاب: مبانی هنرهای تجسمی - ۳۵۸/۲۱

مؤلف: دکتر عبدالمجید حسینی‌راد

اعضای کمیسیون تخصصی: ابراهیم آزاد، دکتر هوشنگ ارومیه، مژگان اصلانی، دکتر کامران افشارمهاجر،

خدیجه بختیاری و محسن حسن‌پور

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۰۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، داورنگار: ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا: فائزه محسن‌شیرازی

طراح جلد: مژگان اصلانی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

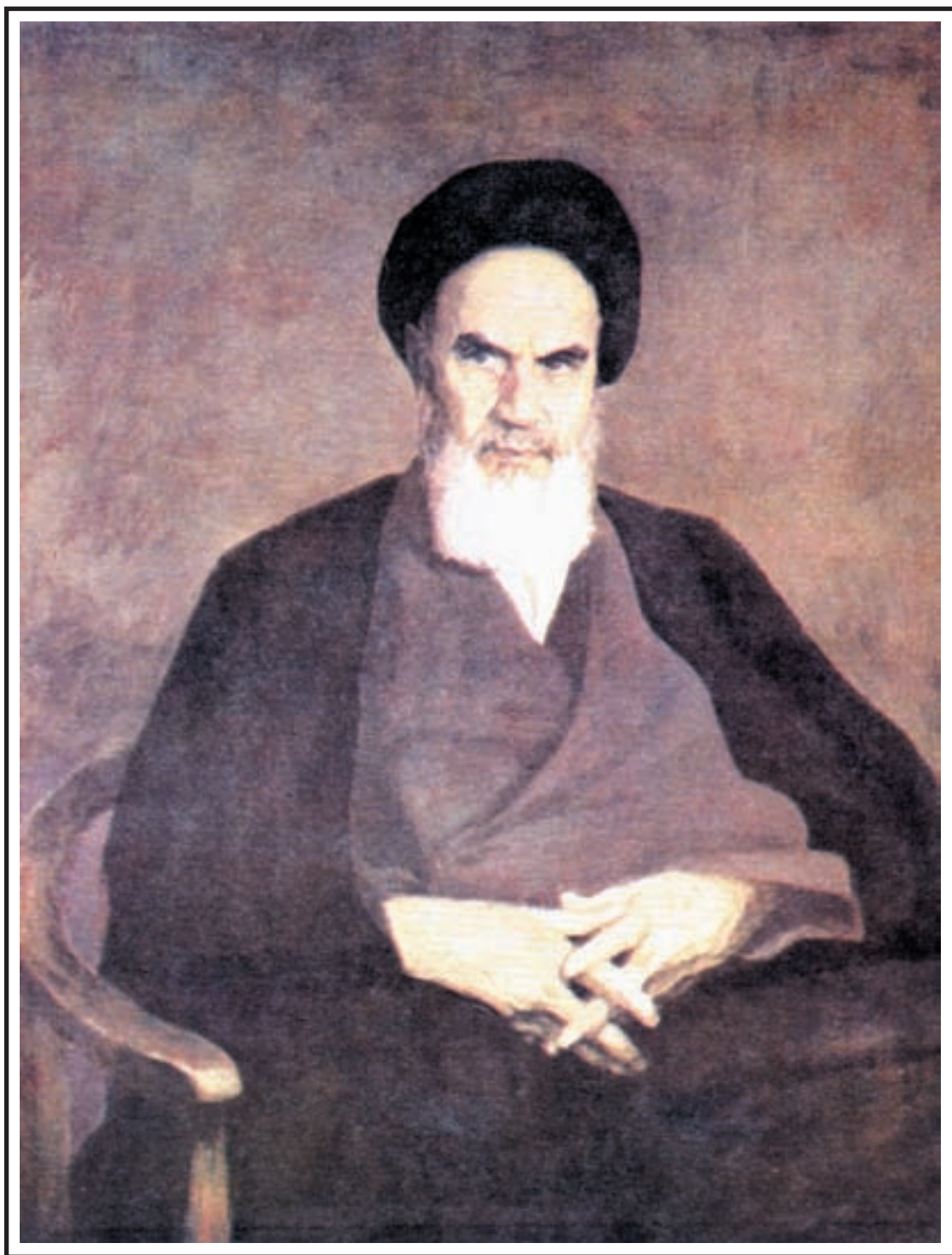
تلفن: ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، داورنگار: ۰۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ دوازدهم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۶۴-۰۵-۰۹۷۵-۲ ISBN 964-05-0975-2

اثر استاد کیخسرو خروش

همز عبا رتست از و میدن روح عتد دانسانها
امام خمینی

فهرست

۱ مقدمه

بخش اول

۴	فصل اول : مبانی هنرهای تجسمی
۴	مبانی هنرهای تجسمی چیست؟
۷	عناصر و کیفیت نیروهای بصری
۸	دیدن
۹	کادر در هنرهای بصری
۱۱	فصل دوم: عناصر بصری (نقطه، خط، سطح و حجم)
۱۱	نقطه
۱۴	موقعیت های مختلف نقطه
۱۶	خط
۱۸	جهت خط
۲۰	حالت خط
۲۱	کاربرد خط
۲۸	سطح
۳۲	حجم
۳۴	حجم نمایی در نقاشی

۳۵	حجم در مجسمه‌سازی
۳۷	نور و حجم
۳۹	فصل سوم: شکل، ترکیب و بافت
۳۹	شکل
۴۱	انواع شکل
۴۲	تغییر و ابداع شکل
۴۴	ترکیب
۴۴	زمینه و کادر
۴۷	انواع ترکیب
۴۸	بافت
۵۰	انواع بافت
۵۴	روش‌های ایجاد بافت
۶۰	فصل چهارم: تناسب، تعادل، تباین، حرکت و ریتم
۶۰	تناسب
۶۲	تناسب طلایی
۶۵	تعادل
۶۶	ایجاد تعادل بصری
۶۸	انواع تعادل
۷۱	توازن
۷۲	کنتراست
۷۵	حرکت
۷۷	ریتم (ضرب - آهنگ)
۷۹	انواع ریتم
۸۳	فصل پنجم: فضا در هنر تجسمی
۸۳	فضای تجسمی
۸۳	فضای سه بُعدنما (واقع‌گرا)
۸۵	فضای دو بُعدنما (غیرواقع‌گرا)
۸۷	فضای همزمان (تلفیقی)
۸۹	فضای وهمی

بخش دوم

۹۴	فصل ششم: مفهوم رنگ
۹۴	مفهوم رنگ
۱۰۱	رنگ چیست؟
۱۰۵	فصل هفتم: فیزیک رنگ
۱۰۵	فیزیک رنگ
۱۰۸	ترکیب افزایشی
۱۱۰	ترکیب کاهشی
۱۱۲	فصل هشتم: شاخصه‌های اصلی رنگ
۱۱۲	شاخصه‌های اصلی رنگ
۱۱۴	ته‌رنگ یا فام
۱۱۵	درخشندگی یا روشنایی
۱۱۶	شدت یا خلوص رنگ
۱۱۷	نمود و اثرات متقابل رنگ‌ها
۱۱۹	اثرات ذهنی رنگ
۱۲۱	فصل نهم: دسته‌بندی رنگ‌ها
۱۲۱	دسته‌بندی رنگ‌ها
۱۲۲	رنگ‌های اصلی
۱۲۳	رنگ‌های درجه دوم
۱۲۴	رنگ‌های درجه سوم
۱۲۵	رنگ‌های مکمل
۱۲۷	فصل دهم: کنتراست رنگ
۱۲۷	کنتراست رنگ
۱۲۸	کنتراست ته‌رنگ
۱۳۴	کنتراست تیرگی - روشنی رنگ
۱۳۸	کنتراست رنگ‌های سرد و گرم
۱۴۲	کنتراست رنگ‌های مکمل

۱۴۷	کنتراست همزمان
۱۵۰	تصویر جانشین
۱۵۲	کنتراست کیفیت
۱۵۴	کنتراست کمیت (وسعت سطح)
۱۵۶	فصل یازدهم: هماهنگی رنگ‌ها (هارمونی)
۱۵۶	هماهنگی رنگ‌ها (هارمونی)
۱۶۱	شکل و رنگ
۱۶۳	تأثیرات بصری و روانی رنگ‌ها
۱۶۹	شکل‌های ضمیمه
۱۷۴	منابع تصویری
۱۷۶	منابع و مأخذ